

kwashy chleb y kalendarsz nie iest z wiary, ale proba y znak prawdziwego posłuszeństwa y pökory. Zayrzeć samego siebie iak Christus kaže swego rozumu y smey woli, a słuchać mèdrych glow. Więczej o tym W. M. odemnie nie us(łyszysz). Za tym za(leciam W. M.)

Dan.... w sobotę swiąteczną, z Kiiowa, An. 1629.

W Wiel. wszego życzliwy sługa duchowy y kapłan
Felician Korzeniowski zakonu Bernadzinskiego.

(*Съ весьма ветхой кони, хранящейся въ архивѣ греко-униатскихъ митрополитовъ при св. Синодѣ.*)

I.XVII.

Проектъ условій къ соединенію православныхъ съ униатами, составленный въ

1629 г.

1.) Żaden z Rusi nabożeństwa Greckiego nie ma mówić wyznania wiary z przydatkiem *y od Syna*. Żaden z Rusi nie ma ganić Łacinnikow przydatku *y od Syna*. Żaden z Greckiego nabożeństwa Rusin niema mówić iż Łacinnicy, wyznawając pochodzenie *Ducha S.*, są heretikami. Żaden z Greckiego nabożeństwa niema nauczać przeciwne directe vel indirecte, albo iakim kolwek sposobem. Każdy z Greckiego nabożeństwa z Rusi ma wierzyć, iż Dnch S. iest Duchem Synowskim y pochodzi y wynika od Ojca przez Syna. Żaden z Łacinnikow niema mówić że Rus, isz nie przydaie do wyznania wiary od Syna, isz wierzy przez Syna pochodzienie *Ducha S.*, są heretycy.

2.) Wszyscy Greckiego nabożeństwa w Rusi wierzyć mają, isz iest trzecie meyscie, w którym dusze (vel solvendi, vel satisfaciendi) są zatrzymanie, y w tym będąc mieyscu modlitw ludzy potrzebują. Żaden nabożeństwa Greckiego w Rusi nie iest

obiązany wierzyć w tym trzecim mieyscu iż przez ogień, ale wolno wyznawać przez ogień albo nie przez ogień.

3.) Wszystka Rus nabożeństwa Greckiego mają wierzyć, iż dusze s.s. są teraz w niebie y tam Boga jasnie widzą y onych aby wierni wzywali potrzeba.

4.) Wszystka Rus nabożeństwa Greckiego, w państwach I. K. M. będąca, ma podlegać samemu Patriarsze Konstantynopoliskiemu pod takiemi kondyciami: ieśli Patriarcha będzie wierzył, iako wyżey pisano, ieśli będzie wiernym chrescianinem, ieśli należnym sposobem będzie poswięcony, ieśli wyznanie wiary przy poswięceniu do K. I. M-ci Polskiego przysiął y obiasnił, że tak wierzy, iako wyżey napisano, ktorego wyznania gdy pismo będzie takie, powinni będą wszyscy ludzie nabożeństwa Greckiego w państwach K. I. M-ci samemu Patriarche podlegać.

5.) Żaden z nabożeństwa Łacinskiego niema mówić, iż w Cerkwie Wschodney niemasz prawdziwej forwy sakramentów. Żaden niema ganić, iż w sobotę mięso iedzą i w kwasnym chlebie liturgię odprawują. Żaden z Łacinnikow niema mówić, iż Patriarchowie wschodni nie mają tey moczy, którą mieli antecessorowie ich należycie poswięcony y według wiary katholickiej wierzący. ieśli y teraznejszy słusznie obrani y wszystko według katholikow wyznawają y gotowi są listy synodalny do pierwszych stolicy posłać.

6.) Wszystka Rus będą wyznawać, iż Rzymcka stolica iest pierwsza y Rzymski papież iest Pierwopreztolnik albo pierwszych stolice Episkop, iż nie tylko na synodzie piersze mieysce ma, ale iest nad wszystkimi starszy; sobor zwoływać, approbować, to iemu według prawa należy. On iest namiestnikiem Piotra. Do niego listy synodalne mają być przysłane....

(*Съ кониу, находящейся в архиве Львовского Ставропопийского Института.*)

Приложение: Въ Annales Ecclesiae Ruthenae, Harasiewicza (Leopoli. 1862) помѣщенъ проектъ соглашенія православныхъ съ уніатами, редактиро-

ваний въ 1636 году, передъ созваніемъ предполагавшагося въ то время собора между православными и униатами (*Лтп. Львов. Братст. подъ 1636 г. Suppl. od Hist. Russiae Monumenta. № LXXII.*). Означеный проектъ въ существенныхъ чертахъ сходенъ съ напечатаннымъ нами; но въ пѣкоторыхъ пунктахъ полнѣе нашего и притомъ снабженъ весьма интересными примѣчаніями. Въ видахъ сравненія обоихъ документовъ, приводимъ позднѣйшую редакцію проекта въ полномъ видѣ.

Modus concordiae generaris a parte Disunitorum conceptus.

1). Nemo ex Ruthenis Ritus Graeci recitabit Symbolum cum additione *a Filio*. Nemo ex Graeco Ritu Ruthenus dicat, quod Latini docentes Processionem Spiritus S. a Filio, sint Haeretici. Nemo ex Ritu Graeco in Russia contrarium doceat directe vel indirecete. Omnis ex Graeco Ritu in Russia dicet Spiritus sanctum esse Spiritum, ac emanare a Patre per Filium. Nemo latinorum dicet Ruthenos, eo quod non addant *a Filio* in Symholo, vel quod doceant emanare Spiritum Sanctum a Patre per Filium, ideo esse Haereticos.

2.) Omnes Graeci Ritus in Russia credere, debent dari tertium locum, in quo animae vel solvendi, vel satisfaciendi causa detinentur, in eo loco orationibus fidelium egere. Nemo ex Graeco Ritu obligetur credere, in loco tertio esse ignem, sed liberum sit credere esse ignem, vel non ignem.

3.) Omnes Graeci Ritus in Russia debent credere animas Sanctorum esse in Coelo, ibique Deum clare nunc videre, illos a fidelibus invocandos esse.

4.) Omnes Graeci Ritus sub Dominio Sacrae Regiae M-tis dependeant immediate a Patriarcha Constantinopolitano his conditionibus, si Patriarcha crederet juxta jam scipta, si fidelis seu Christianus, si conservatus, si unicus illius Ecclesiae fuerit Patriarcha, consecratus Professionem fidei post sui Consecrationem ad Serenissimum Regem, ad Metropolitam et ad omnes Episcopos Russiae mittere, et declarare, se credere juxta jam scripta. Cujus Professionis Instrumentum ubi conforme Professioni Nostrae inventum, et pro conformi declaratum fuerit, tenebuntur omnes Ritus Graeci in Dominio Sae. Rae. M-tis immediate a dicto Patriarcha dependere.

5.) Ritus et Ceremoniae Orientalis Ecclesiae in integro manutenebunt, non innovabunt, non subtrahent nec addent. Cognitio abusum ad Synodum Generalem spectabit, cuius Decisioni concordi parebunt.

6.) Azyma Romanorum, Jejunium Sabbati, communionem sub una specie, Missas lectas non vituperabunt Rutheni, et e contra Romani non vituperabunt fermentatum Ruthenorum, eorum Carnium in Sabbato ac sub utraque specie. Quilibet ergo attendat suo Ritui, utrumque laudet, non imitetur. Nemo Romani Ritus dieet Patriarchas Orientales non habere eam Potestatem Jnrisdictionis, quam habuerunt Praecessores eorum legitime creati, ac Catholice credentes, si et praesentes sint legitime instituti, ea omnia Catholice credunt, suscipiuntque. Nemo ex Ruthenis tenebit aut leget libros tempore Discordiae contra Sedem Romanam de Romanis Pontificibus scriptos vel impressos. Omnes Rutheni Ritus Graeci dicent Romanam Sedem esse primam, Romanumque Pontificem esse Pervoprestolnyka, seu primac Sedis Episcopum, Ipsum non solum in Concilio habere primum locum, seu praesidere, Synodum vocare, approbare, id Illi soli ex Jure convenire, Illum esse Admonitorem in Ecclesia Christi, Ipsi injunctum confirmare Eratres, Ipsum esse Successorem Divi Petri, ad Illum Epistolas Synodicas a Fratribus esse mittendas, et e contra ad Illum in gravissimis reccurrentum esse seu apellantum. Nemo Romani Ritus dicet in Ecclesia Orientali non esse veras formas Sacramentorum: nemo Romanorum Ritus vituperabit Jejunii Diei Mercurii, Sabbati esum, neque fermentatum.

Punctum 4 de immediata depoenentia a Patriarcha Constantinopolitano eget declaratione: quare quaeritur I mo. In quo consistit immediata dependencia? Respondeo in eo, quod pro Patriarcha in Ecclesiis vel pro omnibus Collective fiet oratio a Metropolita. 2-do. Procurabit Russia, ut Patriarcha post factam Concordiam dans prima vice Sacra Metropolitae liberet Ruthenorum Metropolis a Recursu in similibus ad se, saltim ad illud tempus, quod Deus liberationi Orientis assignavit. 3-tio. Epistola dicta Synodica, seu Professio Fidei juxta jam Scripta a Metropolita ad Patriarcham, et e contra, curret. Nam juxta Gregorium Papum ad Ciriaccum Constantinopolitanum. Nam aer vicis-

sim Vobisfidei Nostrae Confessionem transmisimus et charitatem Nostram erga vos ostendimus, quid aliud in Ecclesia Sancta agimus nisi arcam bitumine unimus, ne unda erroris inflat, et vel Spirituales quosque tanquam homines vel carnales tanquam animalia occidat. 4-to. Metropolita Russia expediet Privilegium pro Exarchatu perpetuo et sicut Legatus Natus, sic Exarcha Natus, ita ut omnes Causae terminentur intra Regnum: nam Recursus ad sedem Constantinopolitanam periculosus. Quaeritur 2-do. In quo consistit dependentia mediata? Respondeo, in eo. Metropolita in quantum facie commem orationem primo Pontificis postea Patriarchae, secundo post factam concordiam Metropolita Professionem suam mittet ad Romanum Pontificem, significando se sic credere, et quod eandem Professionem sit missurus ad Patriarcham Constantinopolitanum. Tertio post factam Concordiam supplicabit Metropolita ad Summum Pontificem pro Consensu tractandi cum Patriarcha super resignatione Recursus pro Sacra ob pericula. Quattro, procurabit Metropolita, ut Pontifex Patriarchae resignationem approbet saltim ad illud tempus, quod Deus praefixit libertati Orientis ibidem si quid ad complementum Potestatis Exarchatus Metropolitae deesset, supplicabit Pontifici, ut suppleat. Metropolita per Serenissimum Nominatus juxta antiquam consuetudinem non capiet Possessionem, nisi prius Confessionem Fidei fecerit, quam faciet coram Episcopis ex aliquot Archimandritis cum Assistantia Illimi Legati, vel ab eo ad id Delegati. Quinto, possessionem capiet post impletam professionem Actis ingrossatam per Protothronium.—Quare non potest esse Recursus ad Patriarcham Constantinopolitanum? 1-ma ratio, ob pericula: nam et missus, et Patriarcha in suspicione apud Turcami veniet in periculum vitae, gentes barbarae, infideles impossibilem Recursum faciunt. 2-da ratio, nulla utilitas, Decisio ibi non potest esse aequa, ubi libri, ubi doctrina, ubi Scholae desuant, quod sperandum. 3-tia ratio, damnosus nimis esset Recursus, essent extorsiones pecuniae sicut antea, vexationes impertinentes, Simoniaca cuncta. 4-ta, per hunc Recursum Ritus redderetur contemptibilis, videre vagabundos, Craecos regere, Russos dominari Nobilitati affectu non ratione regere, quod ex praeteritis Actionibus videre licet. Doctrina est nulla, auxilium nullum, vexatio frequens, pauper-

tas insatiabilis, accessus difficilis prohibit Recursum:
Parti tamen contrariae condescendendo aliqua conce-
dere licet.

LXVIII.

Жалоба настоятеля виленского Свято-Духова монастыря на Мелетия Смотрицкого за незаконное присвоение монастырскихъ драгоцѣнно-стей и книгъ.

1629 г. авт. 9.

Выпись съ книжъ киродскихъ замку Луцкою.

Лѣта Божего нароженія тысяча шесть сотъ двадцать де-
вятаго мѣсяца Августа девятаго дня.

На вряде киродскомъ въ замку его кролевской милости луцкомъ передо мною Княземъ Павломъ Друцкимъ Любец-
кимъ, подстаростимъ луцкимъ, становши обличие въ Богу ве-
лебный его милость отецъ Іозефъ Бобриковичъ, старшій ре-
кторъ монастыра Виленскаго церкви зеслая Святого Духа, именемъ своимъ и именемъ конвенту своего братій всіхъ
духовныхъ и свѣдкихъ до того брацтва упривилиованого
належащихъ и описанныхъ соленитеръ протестуете противъ-
ко превелебному отцови Мелентиушowi Смотрицкому на тотъ
чась Архимандrite Дерманьскому о то, ижъ онъ часовъ роз-
ныхъ, а наибарзей едучи на погребъ до Борколабова зош-
лое ее милости кнегини Соломонрецкое, а будучи еще на тотъ
чась з ними одного вызнанія и пульмешканцемъ обсежитель-
нымъ до того монастыра пострыжонымъ, не мало апътера-
товъ церковныхъ отъ золата, сребра, перель, дорогихъ каме-
ней на розныхъ материяхъ на охендоство Архиерейское ко-
штомъ великимъ презъ помененое брацтво виленскос до цер-
кви своее спрѣвленыхъ и книгъ не мало кгрецкихъ и лации-
скихъ теологицкихъ мѣтуо модо набравши и напожичавши и
оными апътератами на розныхъ местцахъ офиція духовные
одправуючи такие оныхъ книгъ заживающи презъ чась не